

Skolegård med små trær.

Vi trenger store trær

Selv om vi vet at større trær bidrar med flere og viktige økosystemtjenester, plantes det fortsatt mange trær som er små trær også som utvokste. Årsaken kan være et ønske om redusert skjøtsel eller frykt for konflikter med bygninger og annen infrastruktur. Men faktum er at et lite tre aldri kan måle seg med et stort tre når det gjelder å levere viktige økosystemtjenester.

TEKST OG FOTO/FIGURER: **GUSTAV NÄSSLANDER** TRÄDKONTORET AB,
OVERSATT TIL NORSK AV **KRISTIN MOLDESTAD**, TREKONTORET AS

I fjor besøkte Gustav en relativt nyanlagt skolegård. Besøket fant sted på en av sommerens varmeste dager, med temperaturer rundt 25 grader og nærmest fraværende vind. Skolegården var i stor grad preget av harde overflater, og varmen strålte fra asfalt, bygninger og underlag av gummi. Det var åpenbart at stedet hadde et stort behov for skygge. Likevel var de vanligste trærne på skolegården smalkronet rogn, kulekirsebær og kuleformet manna-ask – treslag som sjelden oppnår særlig stor størrelse, og som derfor bidrar med lite skygge.

Stort og lite

For å konkretisere forskjellen mellom store og små trær, har jeg i denne artikkelen valgt å bruke tall fra beregningsprogrammet i-Tree Eco – et verktøy utviklet nettopp for å kvantifisere

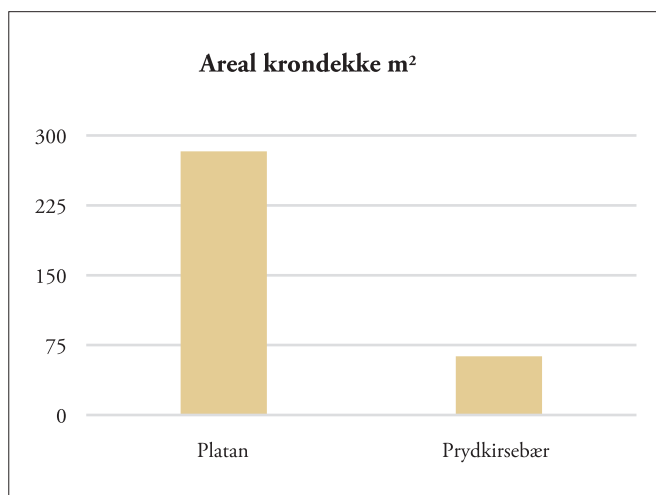
økosystemtjenester og synliggjøre trærnes verdi. Som eksempel har jeg sammenlignet et japansk kirsebærtre (*Prunus 'Kanzan'*) med en platan (*Platanus × hispanica*). Kirsebærtreet er 7 meter høyt og har en stammediameter på 48 cm (svært stort for et prydkirsebær). Platanen er 24 meter høy med en stammediameter på 75 cm (tilsvarer omtrent 60 års alder). Som grafene viser, er det store forskjeller mellom trærne, til tross for at de er omtrent like gamle. Platanen skygger for et område som er fire ganger så stort som kirsebærtreet og har et samlet bladareal som er over sju ganger større. Størrelsen på bladmassen gjør at platanen er også er betydelig bedre til å fange opp både luftforurensninger og regnvann. Det er med andre ord stor forskjell på trær når det gjelder regulerende økosystemtjenester, og den viktigste faktoren er trærnes størrelse.

«VI SOM JOBBER MED KLIMATILPASNING VET AT STØRRE TRÆR GIR BETYDELIG FLERE OG VIKTIGERE ØKOSYSTEMTJENESTER ENN SMÅ TRÆR.»

GUSTAV NÄSSLANDER TRÄDKONTORET AB

Stor skygge fra store trær, platanlønn ca 24 meter høy.

Figur 1

Lite skygge fra små trær.

Hagedammer og fontener

Din leverandør av utstyr og totalentreprise til hagedammer, Pondless Waterfalls®, rekreasjonsdammer, fontener, samt alt dette i forbindelse med overvannsløsninger og rensing av disse. Vi tilbyr sluttbrukere en ny og akvatisk livsstil, uten masse vedlikehold. Løsninger til den minste hage, eller til urbane løsninger for fellesområder i større skala. Vi bygger på lag med naturen!

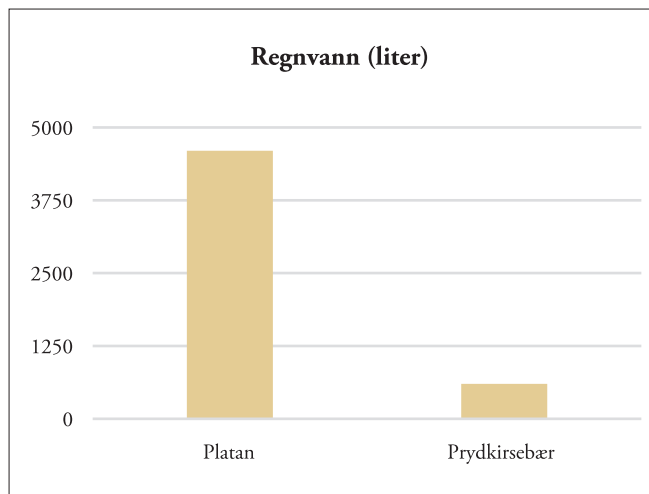
Mobil: +47 456 07 762 / www.aquascape-norge.no

Lite tre, prydkirsebær, ca 7 meter høyt.

Økonomi

Små trær, ofte av klonede sorter med markert form, velges trolig ofte fordi forvaltere anser dem som driftseffektive. Selv om slike trær kan gi enkelte driftsfordeler, som mindre løv å rake og enklere beskjæring, må vi fra nå av også ta med økosystemtjenestene i regnestykket. Hvis vi ved hjelp av skygge, kan redusere behovet for aircondition i en bygning, kan vi raskt spare store summer, f.eks. i form av lavere strømregninger. I tillegg kan skygge faktisk redde liv på varme sommerdager. Hvis vi også inkluderer faktorer som økt

Figur 2

dødelighet knyttet til luftforurensning og kostnader ved overvannshåndtering etter styrtregn, blir det et enkelt regnestykke: Store trær betaler seg – og vel så det – over tid.

Verdien av store trær

Vi som jobber med klimatilpasning vet at større trær gir betydelig flere og viktigere økosystemtjenester enn små trær. Store trær kan blant annet: 1. *Være synlige fra flere vinduer*, noe som er dokumentert å ha en positiv effekt på menneskers helse og velvære.

2. *Være lettere å knytte emosjonelle bånd til*, og dermed bidra til bedre psykisk helse for flere mennesker. 3. *Skygge større arealer*, og dermed i større grad bidra til å redusere den urbane varmeøy-effekten. 4. *Fange opp mer luftforurensning og håndtere større mengder regnvann*.

Ofta tar det 20–30 år før et tre når sin endelige størrelse – og innen den tid vil behovet for skygge, kjøling og andre tjenester trolig være enda større enn i dag. Så neste gang du lurer på om et tre blir «for stort», spør deg heller: Har vi egentlig råd til å plante små trær? ■

Oase
LEVENDE VANN

OASE FONTENER ER TYSKE KVALITETS-
PRODUKTER MED HØY YTTELSE
OG LANG LEVETID

Bilder fra Trondheim Torg 2020 Foto: Glen Musk

Fonteneteknologi i særklasse

Oase Fontener er markedsleder på fonteneanlegg i Norge. I tillegg har vi et stort utvalg i små- og mellomstore fontener. Ta oss med i planleggingsfasen, sammen kan vi finne en perfekt løsning for dine behov.

OASE FONTENER

Hundvågveien 50, 4085 Hundvåg
Mobil 95 08 45 70
E-post: oase@fontener.no
Se våre referanser på: www.fontener.no